

Horský průvodce / horská průvodkyně (kód: 65-020-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj
Skupina oborů: Gastronomie, hotelnictví a turismus (kód: 65)
Týká se povolání: Horský průvodce
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Doprovod skupin a jednotlivců v horském terénu	4
Prokázání fyzické zdatnosti	4
Prokázání znalostí o podmínkách v horách	4
Poskytování zdravotní pomoci	4
Orientace v topografii	4
Poskytování poradenských služeb v oblasti horské turistiky	4
Provádění živnostenské činnosti průvodce v horské turistice	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Doprovod skupin a jednotlivců v horském terénu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit a organizovat túru nebo přechod v letním nebo zimním horském terénu	Praktické předvedení
b) Uskutečnit s jednotlivcem nebo skupinou osob horskou túru v letních nebo zimních podmínkách	Praktické předvedení
c) Poskytnout informace pro klienta o parametrech túry, poskytovat odborný výklad na trase	Praktické předvedení
d) Zkontrolovat vybavení klienta, zvolit bezpečný postup při túře, přizpůsobit tempo klientovi	Praktické předvedení
e) Respektovat přírodní a klimatické podmínky v průběhu cesty a reagovat na ně	Praktické předvedení
f) Na příkladě ukázat, jak řešit krizovou situaci jednotlivce i skupiny, komunikovat s jednotlivcem a skupinou v krizové situaci, zvládat krizovou situaci samostatně i za pomoci horské služby a lékařské záchranné služby včetně navigace vrtulníku pro přistání v horském terénu	Praktické předvedení
g) Vypočítat hrubý čas letní nebo zimní túry pro malou nebo velkou skupinu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Prokázání fyzické zdatnosti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Absolvovat vybranou trasu letní horské túry v délce 25 až 30 km s převýšením cca 1.500 m se zátěží 10 kg v časovém limitu s průměrem 4 km/hod	Praktické předvedení
b) Absolvovat vybranou trasu zimní horské túry s převýšením cca 1.500 m se zátěží 10 kg a délkou 20 až 25 km na lyžích nebo délkou 15 až 20 km na sněžnicích v časovém limitu s průměrem 7 km/hod pro lyže a 3 km/hod pro sněžnice	Praktické předvedení
c) Absolvovat vybranou trasu horské túry v délce 20 až 25 km s převýšením 1.500 m a se zátěží 10 kg v kombinovaném terénu pěšky a na lyžích nebo sněžnicích v časovém limitu s průměrem 5km/hod nebo 4 km/hod při využití sněžnic	Praktické předvedení

Je třeba splnit buď kritéria a) a b), nebo kritérium c).

Prokázání znalostí o podmínkách v horách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat jednotlivé horské útvary na předložených obrazových materiálech	Písemné ověření
b) Prokázat základní znalost geomorfologie, hornin a minerálů, glaciologie a vodního cyklu	Písemné ověření
c) Charakterizovat horskou faunu, flóru a ekologii s ohledem na místní specifika	Ústní ověření
d) Uvést základní pravidla ochrany přírody a systém ochrany přírody v ČR	Ústní ověření
e) Vysvětlit zásady bezpečného pohybu jednotlivce i skupiny v letních horách včetně bezpečného překonávání vodních toků a používání základních lanových technik v krizových situacích a používání fixního jištění	Ústní ověření
f) Popsat zásady bezpečného pohybu jednotlivce i skupiny v zimních horách včetně lavinové prevence a lavinové záchrany	Ústní ověření
g) Uvést teoretické základy hlavních meteorologických prvků (druhy oblačnosti, studená a teplá fronta, bouřka a blesky, mlha a difúzní světlo) a jejich vývoje a vyvozovat z nich opatření pro plánování, organizaci a vedení horské túry (přechodu)	Písemné ověření a praktické předvedení
h) Číst v meteorologických předpovědích včetně zahraničních (anglický nebo německý jazyk) a vyvozovat z nich opatření pro plánování, organizaci a vedení horské túry (přechodu)	Praktické předvedení
i) Popsat a předvést alpský nouzový signál	Písemné ověření a praktické předvedení
j) Vysvětlit pravidla stanování nebo bivakování v horách	Písemné a ústní ověření
k) Připravit nouzové bivakování v letním nebo zimním horském terénu (druhý způsob popsat)	Praktické předvedení a ústní ověření
l) Předvést ovládání lavinového vyhledávače.	Praktické předvedení
m) Uvést příklady domácích, zahraničních a mezinárodních organizací horských průvodců	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování zdravotní pomoci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat základy znalostí lidské anatomie a fyziologie	Písemné ověření
b) Popsat bezpečnostní pravidla před zahájením první pomoci	Písemné ověření
c) Provést prvotní vyšetření zraněného nebo nemocného člověka	Praktické předvedení s ústním ověřením
d) Provést resuscitaci dospělého a dítěte	Praktické předvedení (s vysvětlením)
e) Zastavit život ohrožující (tepenné) krvácení a žilní krvácení, charakterizovat zranění s nebezpečím vnitřního krvácení a jeho projevy	Praktické předvedení s ústním ověřením
f) Použít obvazovou techniku na určené části lidského těla	Praktické předvedení
g) Vysvětlit pravidla ošetření traumat (kloubních poranění a zlomenin, poranění páteře, hlavy, hrudníku, krku, břicha, pánve) s využitím horské výstroje a výzbroje	Praktickým předvedením s ústním ověřením
h) Uvést zásady první pomoci při působení zevních činitelů (chlad, teplo, dehydratace, únava, poranění elektrickým proudem, zásah bleskem, pokousání zvířetem, bodnutí hmyzem, hadím uštknutí, bodné rány, otravy, ztrátová poranění)	Ústní ověření
i) Charakterizovat šok, jeho druhy a vysvětlit, jak poskytnout první pomoc	Ústní ověření
j) Stabilizovat zraněného v polohách podle druhu úrazu	Praktické předvedení
k) Popsat poskytnutí pomoci člověku při mdlobě, bolesti na hrudi, hypoglykémii, bolestech břicha, cévní mozkové příhodě, epilepsii, alergické reakci, při onemocnění očí, ucha a nosu včetně vniku cizího tělesa, astmatu, vdechnutí cizího tělesa, zvracení, průjmu, zácpě	Ústní ověření
l) Připravit improvizovaný transport s využitím horské výstroje a výzbroje	Praktické předvedení
m) Popsat doporučený obsah lékárničky jednotlivce a skupiny i pro vícedenní akce v horách	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v topografii

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat popis trasy včetně výškového profilu	Praktické předvedení
b) Určit světové strany bez technických pomůcek	Praktické předvedení
c) Určit vzdálenosti terénních a místopisných bodů v terénu a rychlost přiblížení	Praktické předvedení
d) Specifikovat mapy vhodné pro turistiku v horách	Písemné ověření
e) Číst v topografických mapách (objekty, útvary)	Praktické předvedení
f) Určit vzdálenosti terénních a místopisných bodů v terénu	Praktické předvedení
g) Vysvětlit vliv magnetické deklinace a inklinace na orientaci	Písemné ověření
h) Orientovat mapu a stanovit azimut na mapě a z mapy pomocí buzoly	Praktické předvedení
i) Stanovit azimut v terénu pomocí buzoly a jít podle azimutu včetně záměrného odchýlení	Praktické předvedení
j) Určit nadmořskou výšku bodů na mapách	Praktické předvedení
k) Stanovit zeměpisné i kilometrové souřadnice známého bodu na mapě	Praktické předvedení
l) Stanovit bod na mapě prostřednictvím známých zeměpisných i kilometrových souřadnic	Praktické předvedení
m) Zjistit vlastní stanoviště v terénu s pomocí mapy a buzoly	Praktické předvedení
n) Změřit sklon svahu na mapě a orientačně v terénu	Praktické předvedení
o) Ukázat zásady obcházení terénních překážek	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování poradenských služeb v oblasti horské turistiky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Poskytnout poradenství při volbě výstroje a výzbroje pro letní i zimní horskou turistiku	Praktické předvedení
b) Poskytnout informace a poradenství v oblasti zdravotního a cestovního pojištění pro horskou turistiku	Praktické předvedení
c) Poskytnout informace o možnostech ubytování a stravování v dané lokalitě	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění živnostenské činnosti průvodce v horské turistice

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat obsahovou náplň průvodcovské činnosti horské v rozsahu horského průvodce podle české právní úpravy a pravidla provozování této pracovní činnosti jako živnosti	Písemné ověření
b) Připravit písemný propagační materiál pro nabízenou horskou průvodcovskou službu	Praktické předvedení
c) Připravit finanční vyúčtování za poskytnutou službu	Praktické předvedení
d) Prokázat znalost postupu při mimořádných událostech (např. ztráta dokladů, zranění, úmrtí, zatčení, atd.)	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Uchazeč musí předložit autorizované osobě před zahájením zkoušky:

- potvrzení od sportovního lékaře o zdravotní způsobilosti k výkonu průvodcovské činnosti horské v rozsahu profesní kvalifikace,
- řádné zdravotní a úrazové pojištění kryjící rizika pohybu v horách.

Autorizovaná osoba stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce smí používat. Dále stanoví místo konání zkoušky. Zkouška probíhá ve zkušební místnosti i v terénu, kdy jsou prověřována předepsaná kritéria podle jednotlivých bodů kvalifikace.

U kompetencí, které dle tohoto hodnotícího standardu při ověřování umožňují více kombinací splnění kritérií, protože není nutné splnit všechna kritéria, nebo ověření v provozním či simulovaném prostředí, autorizovaná osoba sdělí a nejpozději spolu s pozvánkou zašle uchazeči výčet kritérií, která lze s ohledem na technické a technologické podmínky autorizované osoby ověřovat, informaci, zda zkouška proběhne v provozním či simulovaném prostředí, a dále jaké aspekty budou sledovány při výkonu činností a při nakládání s materiálem. Z variant, které umožňuje jak tento hodnotící standard, tak podmínky autorizované osoby si uchazeč zvolí tu, která nejvíce odpovídá jeho potřebám a zkušenostem. O zvolených variantách uchazeč informuje autorizovanou osobu, a to nejpozději v termínu, který uvede autorizovaná osoba v pozvánce

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=102630&kod_sm1=18).

V případě, že autorizovaná osoba zvolí pro písemné ověřování formu testu, musí dodržet následující pravidla.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnotícího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Pro každé kritérium existuje několik otázek.

B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.

B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje 80 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Pravidla pro aplikaci ústního ověřování formou vylosovaných otázek

Soubor otázek pro ústní ověřování stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnotícího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí losovaných otázek, musí být splněny následující dvě podmínky:

A. Pro celkový soubor otázek:

Každé kritérium je zohledněno v několika otázkách.

B. Pro soubor vylosovaných otázek konkrétního uchazeče:

Každý uchazeč musí mít v souboru svých vylosovaných otázek zohledněno alespoň jednou každé kritérium (myslí se kritérium, u něhož jsou losované otázky způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit).

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Pokud alespoň jeden ze členů komise nemá lékařské vzdělání, musí zajistit, aby byl při zkoušce přítomen jako přisedící lékař, který není členem zkušební komise, ale jeho názor je doporučující.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat minimálně jednu z uvedených variant:

- a) střední vzdělání s maturitní zkouškou,
 - odbornou kvalifikaci pro průvodcovskou horskou činnost alespoň v rozsahu požadavků této profesní kvalifikace (doloží živnostenské oprávnění pro průvodcovskou činnost horskou nebo osvědčení o složení profesní kvalifikace Horský průvodce) a současně
 - nejméně 5 let praxe v průvodcovské činnosti horské alespoň v rozsahu profesní kvalifikace, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace a vzdělávací praxi v oblasti průvodcovské činnosti horské, minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace;
- b) vysokoškolské vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v průvodcovské činnosti horské, s pedagogickou praxí v oblasti cestovního ruchu a akreditací horská průvodcovská činnost, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace;
- c) autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí být instruktor horské služby s minimálně 5letou praxí u horské služby.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, který nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo pro místní rozvoj, www.mmr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- topografické mapy
- tištěný průvodce
- tištěné meteorologické předpovědi včetně zahraničních (anglický a německý jazyk)
- základní zdravotnický materiál pro praktické předvedení poskytování první pomoci v rozsahu lékárny dle lékařské komise ČHS (ALU – fólie, rukavice latexové chirurgické, resuscitační rouška, 2x trojicípy šátek – zdravotnický, např. z netkané textilie, trojicípy šátek výrazné barvy (žlutá, oranžová) z pevné látky (dostatečně velký), 2x pružné obinadlo šíře 12 cm, délka 5 m, obvaz hotový č. 4 – se dvěma polštářky, cívka kvalitní náplasti 2,5 cm x 1 m.) a cvičná figurína.
- horská výstroj a výzbroj pro praktické předvedení bezpečného pohybu na horách v letním a zimním terénu
- lavinová sonda, lopata a vyhledávač
- pomůcky pro předvedení nouzového transportu - bivačovací vak, trekové hole, 20 metrové lano, bunda, batoh, sada smyček (průměr 6 mm o délkách 2 x 1,5 m, 1 x 3 m, 1 x 5 m a sešitá plochá smyčka délky 120 cm).
- GPS

Vybavení uchazeče:

- tužka a papír
- buzola
- vhodné vybavení pro letní turistiku nebo zimní podmínky podle období konání zkoušky podle pokynů autorizované osoby
- lyžařská výzbroj nebo sněžnice v případě konání zkoušky v zimním období
- lékárníčka
- bivačovací vak, čelová svítilna, píšťalka, sada smyček (průměr 6 mm o délkách 2 x 1,5 m, 1 x 3 m, 1 x 5 m a sešitá plochá smyčka délky 120 cm)
- mobilní telefon

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 60 až 120 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 12 až 20 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů podle zadaných úkolů a podle charakteru sezony. Při volbě varianty c) v kompetenci I23.E.4003 Prokázání fyzické zdatnosti bude trvat zkouška minimálně 12 hodin, pro variantu, která umožňuje splnit toto kritérium na základě bodu a) a b) bude trvat maximálně 20 hodin.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro pohostinství, gastronomii a cestovní ruch ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Český spolek horských průvodců, o. s.

Horská služba ČR, o.p.s.

MU Brno, fakulta sportovních studií